

Kungälv kommun

kommun@kungalv.se

Beslut för grundsärskola

efter prioriterad tillsyn i Sandbackaskolan 1
i Kungälv kommun

Tillsyn i Sandbackaskolan 1

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Kungälv kommun under våren 2015. Sandbackaskolan 1 besöktes av Skolinspektionen den 3 februari 2015.

Måluppfyllelse och resultat

I Skolverkets officiella statistik saknas kunskapsresultat för Sandbackaskolans grundskola. Skolan har ingen sammanställning av elevernas kunskapsresultat. Skolan har i sin dokumentation angivit att måluppfyllelse och resultat för området normer och värden är god. I skolans plan mot kränkande behandling anges att detta arbete utvärderas och att åtgärder ger resultat men också att åtgärder måste uppdateras.

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
1. Undervisning och lärande	Ingen brist	
2. Extra anpassningar och särskilt stöd	Ingen brist	
3. Bedömning och betygssättning	Ingen brist	
4. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Ingen brist	
5. Förutsättningar för lärande och trygghet	Föreläggande	2015-06-29
6. Styrning och utveckling av verksamheten	Föreläggande	2015-06-29

Sammanfattande bedömning

Tillsynen visar att rektorn och lärarna vid Sandbackaskolans grundskola tar ansvar för att utbildningen inriktas mot de nationella målen. Ett exempel på detta är planeringar av ämnesövergripande teman som delgetts Skolinspektionen. I planeringarna finns tydligt beskrivet hur delar av det centrala innehållet i respektive ämne utgör inslag i temat, vilka förmågor som eleverna förväntas utveckla genom temat och vad som ska bedömas. Det finns också dokumenterad utvärdering av temat.

Undervisningen tar sin utgångspunkt i elevernas individuella behov och lärarna följer upp varje elevs utveckling och lärande och dokumenterar detta. Dock visar tillsynen att det saknas uppföljningar av kunskapsresultaten på skolenhetsnivå vilket är ett viktigt underlag i det systematiska kvalitetsarbetet. För att utveckla verksamheten i syfte att förbättra måluppfyllelse och resultat behöver kvalitetsarbetet ta sin utgångspunkt i resultaten och de processer som leder fram till dessa.

Tillsynen visar också att skolan brister i tillgång till de kompetenser som ska finnas i elevhälsan. Det förebyggande och hälsofrämjande arbetet som elevhälsan främst ska arbeta med för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål kan därför inte bedrivas fullt ut. Elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete ska, liksom lärarnas undervisning, utgöra en del av de processer som ska stödja elevens utveckling och lärande. I tillsynen framkommer att de kompetenser som finns i skolans elevhälsa i förekommande fall främst arbetar med elevärenden som anmäls till elevhälsan.

Det pågår ett aktivt och dagligt arbete för att förebygga och förhindra kränkande behandling, och ett aktivt ingripande vid situationer som uppkommer. Sandbackaskolan har en aktuell plan mot kränkande behandling som all personal arbetar efter. Skolinspektionen vill påpeka vikten av att grundskolan som egen verksamhet med sina specifika riskområden också blir synliga i skolans plan mot kränkande behandling.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Kungälv kommun att senast den 29 juni 2015 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom t.ex. erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Kungälv kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

Rektor ska se till att elevhälsan främst arbetar förebyggande och hälsofrämjande i syfte att stödja grundskolans elevers utveckling mot utbildningens mål.

Motivering till bedömning av brist

Enligt skollagen ska det för eleverna i grundsärskolan finnas elevhälsa som omfattar medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande och elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. I prop. 2009/10:165, s. 277 anges följande; "Elevhälsans fokus ska inte vara hälso- eller sjukvårdande insatser i snäv bemärkelse utan förebyggande och hälsofrämjande insatser i ett bredare perspektiv".

I den skriftliga information som skolan skickat in inför tillsynsbesöket uppger rektor att grundsärskolans elever har tillgång till skolsköterska och specialpedagoger i grundskolans elevhälsa samt tillgång till psykolog som är speciellt inriktad på särskolans elever. I intervjun med rektor framkommer likaså att grundsärskolan vid behov har tillgång till samma elevhälsa som grundskolan. Tillgång till psykolog och kurator finns i kommunens centrala elevhälsa. Rektor uppger att grundskolans elevhälsa träffas varje vecka och att psykolog och kurator är med på dessa möten en gång i månaden. Om det finns behov av psykolog alternativt kurator ansöker skolan om detta från den centrala elevhälsan, enligt rektor. Vidare uppger rektor att förebyggande arbete som exempelvis "screening" genomförs av lärarna själva och inte av elevhälsan. I intervju med representanter för elevhälsan framkommer att dessa inte känner till om det finns kurator för grundsärskolan. Representanterna uppger att de diskuterat det förebyggande och hälsofrämjande uppdraget och att de uppfattat att det är en önskvärd inriktning som rektor angett. Enligt representanterna är elevhälsan inte involverad i kunskapsresultaten för grundsärskolan. En representant uppger att hen aldrig besöker lektioner eller på något annat sätt är involverad i undervisningen. Skolsköterskan uppger att hälsosamtal/besök genomförs i den mån vårdnadshavare vill det. Oftast är det habiliteringen som genomför detta istället, enligt skolsköterskan. Däremot besöker elever från grundsärskolan skolsköterskan både spontant och vid behov. Lärarna uppger i intervju att det inte finns någon samlad elevhälsa som arbetar förebyggande och hälsofrämjande. Enligt lärarna har de tillgång till grundskolans elevhälsa och dess specialpedagoger och uppger också att det inte finns någon kurator.

Av Skolinspektionens utredning framgår att den elevhälsa som grundsärskolan har tillgång till består av specialpedagoger och skolsköterska. Det saknas

tillgång till kurator och endast vid uppkommet behov finns det tillgång till skolpsykolog. Vidare framkommer vid utredningen att elevhälsan inte är engagerade i elevernas kunskapsresultat eller hur undervisningen bedrivs vilket är en av förutsättningarna för att elevhälsan ska kunna arbeta förebyggande och stödja elevens utveckling mot målen. Det framkommer i intervjuer att elevhälsan inte arbetar förebyggande och hälsofrämjande för grundsärskolans elever. Med anledning av ovanstående bedömer Skolinspektionen att elevhälsan inte arbetar förebyggande och hälsofrämjande i syfte att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. Tillgång till samtliga kompetenser som ska finnas i elevhälsan bedöms på huvudmannanivå.

Motivering till föreläggande som ingripande

Kungälv kommun verksamhet uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Kungälv kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Styrning och utveckling av verksamheten

Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Detta innebär exempelvis att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Kungälv kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Rektorn följer upp skolenhetens resultat. Uppföljningen genomförs i relation till de nationella målen och dokumenteras. (1 kap. 4 §, 4 kap. 4–6 §§ och 5 kap. 3 § skollagen; Läroplan för grundskolan 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar rektorn om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna. (4 kap. 4–7 §§ skollagen; Läroplan för grundskolan 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- Rektorn planerar för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomför dessa. Planeringen och åtgärderna dokumenteras. (4 kap. 4–7 §§ skollagen; Läroplan för grundskolan 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

Rektorn ska tillsammans med personalen följa upp grundskolans resultat, analysera dessa och besluta om nödvändiga åtgärder utifrån de behov som framkommer vid analysen. Rektorn ska också planera för, och se till att åtgärderna genomförs.

Rektor ska se till att uppföljning, analys, beslut om åtgärder och planering för att genomföra dessa dokumenteras.

Motivering till bedömning av brist

Enligt skollagen ska det på skolenhetsnivå genomföras ett kvalitetsarbete som består i att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och i andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls. Kvalitetsarbetet ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Rektorn ansvarar för att kvalitetsarbete vid enheten

genomförs. Vidare anger skollagen att om det vid uppföljning, genom klagomål eller på annat sätt kommer fram att det finns brister i verksamheten, ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras. Enligt läroplanen har rektorn ansvaret för skolans resultat och för att resultaten följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven.

Rektor uppger i de skriftliga svar som lämnats inför tillsynen att uppföljning av elevernas kunskapsutveckling sker på individnivå. Detsamma framkommer i de exempel på temaplanering som skolan skickat in. I skolans dokument "Systematiskt kvalitetsarbete för 2013" som gäller för både grundskolan och grundsärskolan i Sandbackaskolan finns viss sammanställning av betyg men endast för grundskolan. För varje årskurs i grundskolan finns en kort beskrivning av kvalitetsarbetet men det finns inget motsvarande för grundsärskolans årskurser. Det saknas också för grundsärskolan analyser och planering av åtgärder på skolenhetsnivå. I dokumentet "Redovisning av kvalitetsarbete läsåret 2012/13" finns grundsärskolan nämnd i några formuleringar som främst handlar om vad som gjorts. I beskrivning av utvecklande arbete finns inte grundsärskolans klasser eller årskurser nämnda.

Rektor uppger i intervju att någon uppföljning av grundsärskolans kunskapsresultat på årlig basis inte genomförs. Enligt rektor görs uppföljning av resultat muntligt genom samtal med lärarna men det görs inte systematiskt och det görs inga sammanställningar. Uppföljning av lärarnas arbete görs också genom samtal med lärarna, enligt rektor. Rektor uppger också att när det gäller utveckling av lärarnas undervisning så ingår detta i grundskolans kvalitetsarbete. Kvalitetsarbetet är mer en allmän strategi och utgår inte från direkt från skolans behov. Representanter för elevhälsan uppger att de inte vet om det finns någon sammanställning av grundsärskolans resultat. I intervju med lärare framkommer att lärarna utvärderar arbetet med grundsärskolans olika ämnen men gör ingen utvärdering på skolenhetsnivå. Däremot, uppger lärarna, skrivs en kvalitetsredovisning där lärarna berättar vad som gått igenom under året.

Det har i tillsynen framkommit att grundsärskolans kunskapsresultat inte följs upp i relation till de nationella målen och inte heller sammanställs på skolenhetsnivå. Kunskapsresultaten kan därmed inte analyseras. Följaktligen utgör inte resultaten en grund för beslut om åtgärder som är nödvändiga för att utveckla verksamheten. Likaså har det framkommit att det finns viss uppföljning av undervisning genom muntliga samtal men att detta inte dokumenteras. I den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av saknas

uppföljning, analys, planering och genomförande av åtgärder för grundskolans verksamhet. Utifrån ovanstående bedömer Skolinspektionen att det inte bedrivs och inte heller dokumenteras ett systematiskt kvalitetsarbete som utgår ifrån de nationella målen i syfte att utveckla verksamheten vid Sandbackaskolans grundskola.

Motivering till föreläggande som ingripande

Kungälvskommuns verksamhet uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Kungälvskommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Övriga arbetsområden

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen genomförs på ett sådant sätt att varje elev utifrån sina behov och förutsättningar ska utvecklas så långt som möjligt mot läroplanens mål, och stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga. I detta ingår att läraren ger ett aktivt lärarstöd genom att t.ex. genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål/syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar.

Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper och intressen, och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bl.a. en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas tillit till den egna förmågan och vilja att lära. Läraren utgår från att eleverna kan och vill ta ett personligt ansvar för sin inläring och för sitt arbete i skolan, och låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer ska anpassas så att de elever som riskerar att inte nå läroplanens mål och kunskapskrav får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd.

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan ytterligare kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Det särskilda

stödet ska ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att anpassa utbildningen, genom t.ex. färdighetsträning, specialpedagogiska insatser, särskilda hjälpmedel eller utrustning, digital teknik med anpassade programvaror, eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål.

Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma inom ramen för undervisningen, genom uppgift från eleven och/eller dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avgöra lämpliga insatser. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Bedömning och betygssättning

Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskapsutveckling utifrån de nationella kunskapskraven. Vidare ger läraren eleven och dess vårdnadshavare information om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas, samt vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Eleven ska enbart bedömas utifrån de nationella kunskapskraven och inte utifrån andra kriterier som läraren och skolan själv upprättat.

I grundsärskolans ämnen sätts betyg som grundar sig på grundsärskolans kunskapskrav, om eleven eller elevens vårdnadshavare begär det. Om en elev har läst ett ämne enligt grundskolans kursplaner, tillämpas grundskolans kunskapskrav. Om en elev läser ämnesområden sätts inga betyg, och bedömningen ska dessutom göras med hänsyn till varje elevs individuella förutsättningar.

Efter avslutad utbildning får elever ett intyg om sin utbildning, som kan kompletteras med ett allmänt studieomdöme där elevens möjlighet att bedriva studier beskrivs. Lärarens bedömning ska bygga på olika underlag, som tillsammans ger en bred och allsidig bild av elevernas kunskaper.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas skolmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska t.ex.

se till att eleverna inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga utrymmen på skolan som exempelvis skolgård, skolbibliotek, grupprum etc.

Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Bedömning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav inom dessa arbetsområden.

På Skolinspektionens vägnar

Hans Larson
Beslutsfattare

Marie Sjöberg
Föredragande

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Sandbackaskolan 1

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvarstagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för.

Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektion grundar sina bedömningar på.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens

arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Bilaga 2: Fakta om Sandbackaskolan 1

Grundsärskolans årskurser 1 till 6 i Sandbackaskolan ingår i skolenheten Sandbackaskolan 1 som också har förskoleklass och grundskola i årskurserna 1 till 3. Vid Sandbackaskolan finns ytterligare en skolenhet för grundskolans årskurser 4 till 6. Skolenheten Sandbackaskolan 1, där grundsärskolan ingår, leds av en rektor. Det finns sammanlagt 12 grundsärskoleelever varav några läser enligt kursplanerna i grundsärskolans ämnen och några läser inriktningsträningsskola, det vill säga enligt kursplanerna i ämnesområden. Eleverna är indelade i två klasser, en för årskurserna 1 till 3 och en för årskurserna 4 till 6.